

KISGRAFIKA

44. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.

Kiadja a "Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület".

Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519. E-mail: kisgrafika@freemail.hu

Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán, dr. Soós Imre

Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár

EX LIBRIS SOMOGYI KÖNYVTÁR SZEGED

König Róbert linómetszet X3+T

T A R T A L O M

Ürmös Péter: 45 éves a KBK, kiállítás Békésen.

Soós Imre: A kisgrafika ünnepnapjai Szegeden.

Szász Mara: Megkérdeztük...(interjú Ürmös Péterrel).

Lenkey István: Régi ex librisek a Klimó könyvtárban.

Arató Antal: Lajos Ferenc emlékkiállítása

HÍREK-LAPSZEMLE

2005/2

A 45 ÉVES KISGRAFIKA BARÁTOK KÖRE EGYESÜLET KISGRAFIKA KIÁLLÍTÁSA BÉKÉSEN

A kiállítás 2005 április 30-án nyílt meg Békés városban, a Békési Galériában, a Jantyk Mátyás múzeum közreműködésében. Először B. Szücs Irén igazgató üdvözölte a megjelenteket, majd Palásthy Lajos titkár röviden felvázolta az ex libris gyűjtés és az Egyesület történetét. Ezután Ürmös Péter ismertette a kiállításon látható alkotásokat.

Salamon Árpád linómetszet X3

Mint elmondta, a KBK Egyesület fennállásának 45 éves évfordulóját köszöntő kiállítás egyben az új évezred első egyesületi seregszemléje is itt a Békés Városi Jantyk Mátyás Múzeum galériájában. Korszakalkotónak is nevezhetjük ezt a bemutatót, hiszen a huszadik századot magunk mögött tudván, a korszakváltás küszöbén sok reményteli következtetést vonhatunk le a jelen tárlat kapcsán. Ahhoz, hogy ezeket megfogalmazzuk, illetve, hogy erőinket számba vehettük, köszönet illeti a meghívónkat, a Békési Galéria vezetését, illetve Kerékgyártó László művész kollégát, aki megálmodta, megszervezte és összeállította az itt látható anyagot. Mielőtt elmondanánk az örömteli és az optimizmusunkat tápláló tényeket, időben egy kicsit vissza kell kanyarodnunk.

1998-99-ben egy nagyszabású visszatekintő kiállítással summáztuk az előző század kisgrafikai történéseit, amely egyúttal az egyesület 40 éves évfordulóját is ünnepelte. Budapest két különböző kerületében bemutatott "A magyar történet műzsája" című kiállítás a KBK gyűjtőinek szíves és önzetlen közreműködésével valósult meg, amely révén egy nagyszabású történelmi és kisgrafikai körképet tudtunk bemutatni, s hogy ez valóban korszakzáró esemény volt, ez a mostani tárlat megrendezésekor vált világossá.

Vincze László
linómetszet X3

A miénket még megelőzte 2003-ban a kaposvári Képirás Művészeti Alapítvány ex libris kiállítása, amelyen szerepelt egyesületünk néhány tagja, de az szélesebb nemzetközi válogatást mutatott be, és kizárólag az ex libris műfajából.

Rátérve a KBK Egyesület jelenlegi jubileumi anyagára, a hagyományos ex libris központú elgondolás helyett műfaji sokszínűség jellemzi most a falakon lévő válogatást. Ahogy az újságunk eddig is teret adott a kisgrafika más ágában tevékenykedő alkotóknak, ez a szemléletváltás a kiállított anyagunkban is érződik. Nagyobb része így is ex libris, viszont alkalmi grafikákon kívül illusztrációk és kisméretű, de képregyfikai igényű alkotások is láthatók.

Másodikként ki kell emelnem, hogy ez az első olyan kiállításunk, ahol az eddigi tradicionális sokszorosító grafikai eljárások mellett hangsúlyozottan jelenik meg a számítógépes grafika. Közvetlenül kell megjegyeznünk, hogy az utóbbi FISAE kongresszusokon ez már külön kiállítási anyagként szerepelt, sőt én már tíz évvel ezelőtt kaptam külföldi csereanyagban hasonló lapokat. Úgy látszik, hogy mára értek meg azok a hazai feltételek, amelyek itthon is új távlatokat nyitnak az alkotók előtt.

Úgy tűnik, hogy eljött a nemzedékváltás ideje. Örömmel üdvözölhetjük kiváló grafikusunk, Olexa József mostani szereplését, hiszen eddigi képregyfikai munkássága mellett már a kimerült ex libris anyagára is rácsodálkozhat a néző. Az ezt megelőző tárlatok állandó résztvevője, Andruskó Károly helyett Újvidéket Ivanyos Sándor képviseli. Erdélyből pedig fiatalabb kollégánkat, Takács Gábort köszönhetjük.

Drahos István fametszet X2

Az a régóta szorgalmazott törekvés, hogy a határon túl élő magyar alkotókat is bevonjuk az egyesületi rendezvényekbe, most is érvényesült; az előzőek folytatásaként Salamon Árpádot említhetjük, aki először szerepel a mi kiállításunkon.

Mindezek örömmel tölthetnek el minket, és bizakodásra adnak okot, hiszen amint az itteni válogatás bizonyítja, vannak rejtett tartalékaink, amelyeket a jövőbeli megújulás zálogának tekinthetünk.

A következőkben röviden bemutatom a tárlatot. Három gyűjtőnk nyújtott át válogatást Önöknek; mintegy reprezentálva azt a gazdag és tiszteletreméltó örökséget és hagyatékot, amelyre a huszonegyedik század kisgrafika művészetét építhetjük.

Elsőként Szász Sándorné gyűjteményéről szólnék, aki ezeket a lapokat külön szeretettel küldte el erre az alkalomra, az itteni rokoni kapcsolatokat hangsúlyozván. Szász Sándorné zenével, zeneszerzőkkel kapcsolatos könyvjegyeket gyűjt. A különböző

kultúrtörténeti motívumokat szemlélve szinte halljuk koruk muzsikáját, akad olyan grafika, amelyről például a virágénekek jutnak az eszünkbe... A magasnyomású lapokat Fery Antal, M. Kiss József, Moskál Tibor, Stettner Béla..., a mélynyomású grafikákat Bálint Ferenc, Cseh Gusztáv, Deák Ferenc, Kazinczy Gábor, Kőhegyi Gyula, König Róbert, Vén Zoltán..., a síknyomású lapokat Kerékgyártó László készítette. Csehországból Pavel Hlavaty, Bulgáriából Pencho Kulekov szerepel egy-egy könyvjeggyel.

Salamon Árpád: Lendvai udvar. linómetszet X3

Dr. Mayer József gyűjtésének fő motívumai a vasúttal kapcsolatosak. Elgondolkodtatóak, sőt némely esetben aktuális mondanivalójuk azok a kisgrafikák, amelyek magyar történelmi eseményeket, sorsfordulókat idéznek. Akadnak közöttük olyanok is, amelyek líraiabb hangvételűek... A metszetek Andruskó Károly, Domján József, Fery Antal, Vincze László, a rézkarcok Dániel Viktor, König Róbert, Sajtos Gyula, Simó Margit... munkái. Rátkai György és Várkonyi Károly ex librisei síknyomású technikával készültek. Érdekességként említhetjük, hogy Dr. Mayer Józsefnek sikerült olyan művészt is felkérnie, aki egyáltalán nem az ex libriseiről lett elismert. Zórád Ernő nevét hallva a tabáni akvarelljei, vagy a képregényei juthatnak inkább eszünkbe.

Paláthy Lajosnak szinte minden olyan művésztől van lapja, aki Magyarországon könyvjegyet készített a huszadik században. Ebből a hatalmas gyűjteményből csak az érdeklődés felkeltése gyanánt kaphatunk most egy kis ízelítőt...

Ha az alkotókat vesszük sorba, a tablókönnyeken egy-egy domináns technika révén szólítanak meg minket. Tulajdonképpen ezáltal lehet első ránézésre megkülönböztetni a gyűjteményi, illetve szerzői anyagot.

Budai Tibor tiszta vonalvezetésű lapjain nagy mesélő kedvet érzünk. A teljesen egyértelmű természetű formák viszont tartalmilag többértelmű módon kapcsolódnak egymáshoz, így marasztalják a képek előtt a látogatót. A rézkarc technika tradicionális módját műveli.

Imets László Csíkszeredából rendkívül karakterisztikusan tudja néhány vésőnyom által kibontani a figurákat. A fehér ellen- és sűrűfénybe helyezett alakjai a fekete háttér ellenére mégsem a sötétség foglyai. Ezeknek a magasnyomású lapoknak a szereplői a művész környezetéből ellesett, munkás hétköznapjaikat élő, egyszerű emberek, akik azért mernek álmodni, szeretnek mesélni és mesét hallgatni, és ilyenkor a sötét háttér is színessé válik. A lapok egy része Dr. Krier Rudolf, egykori szegedi gyűjtőnek készült, így most reá is emlékezünk.

Imre Lajos szintén az erdélyi fametsző hagyományok folytatója; nemrégiben méltatta munkásságát egy katalán szaklap. Cégér, székelykapu, Sárkányölő Szent György mind ismert motívumok. Mégis érdemes a részletmegoldásokért közelebbről megnézni a nyomatokat. Arról tanúskodnak, hogy örömmel készítette alkotójuk a grafikákat. Ugyanígy szívesen nézegetnénk Eger, Nagyszombat, Pannonhalma nevezetességeit ábrázoló metszeteit egy albumban is.

Ivanyos Sándor (Palicsról) szülőföldjének motívumait rajzolja nagy szeretettel és nyújtja át nekünk. A rajzolt és vésett vonalak tiszteletben tartása és világos, egyértelmű formakapcsolások jellemzik műveit. Néha azért odahagyja a "rációt és logikát" mikor mesélni van kedve.

Kerékgyártó László a jelen kiállítás összeállítója, akinek a festészete mellett mára az ex libris munkássága is kiteljesedett. Hála a kőbányai patrióta, Pesti László megrendeléseinek, különlegesen szép botanikai sorozatot alkotott, amelyből néhányat számunkra is bemutatott. A kezdeti magasnyomású megoldások után szerencsésen talált rá azokra a számítógépes grafikai hatásokra, amelyek a legkedvezőbb szín- és tónushatásokat biztosítják. Egy másik sorozata a világűr meghódítására irányuló törekvések állomásait mutatja be. Külön felhívom a figyelmet az erdélyi "röplapjára", ami emblémaszerű tömörséggel summázza a kisebbségi létet.

Kőhegyi Gyula könyvjegyei enciklopédikus jelleggel dolgozzák fel a magyar és egyetemes kultúrtörténet motívumait. Vallástörténeti és művészettörténeti szimbólumok között vezeti a nézőt mélyebb tartalmak, logikai összefüggések felismerése felé. Több lapja az itteniek közül (például az itáliai reneszánszot idézők) külföldi illetve olasz pályázatokon sikerrel szerepeltek. Magas- és mélynyomású lapjaira egyaránt jellemző a tipográfiai műgond.

Olexa József a kiállítók közül egyedülként mutat be mezzotinto eljárással készített lapokat, amelyről mondhatjuk, hogy a legmagasabb szinten műveli. A sötét háttérből lágy tónusokkal tűnnek fel formák és részleteik, amelyek különböző képzetársításokra indítanak bennünket. Az akvatinta, azaz foltmaratásos grafikáin ősi, népi épületeket és díszítőelemeket láthatunk.

Imets László fametszet X2

Réti András egyéni, kicsit groteszk, néhol szurreális világa elevenedik meg kisgrafikáin. Az egyébként kötött ex libris műfajában sem adja fel az egyéniségét, sajátos kifejezési módja messziről megkülönbözteti lapjait. Külön figyelmet érdemelnek a magasnyomású könyvjegyei mellett a már újabban készített számítógéppel alakított és tipografált művei is. Sajtos Gyula rézkarcai átfogó képet mutatnak egész munkásságáról, hiszen a sokkal korábbi, illetve a legújabb munkái egymás mellett láthatók. Mindegyiknek ugyanaz a

közös erénye: átgondolt és szigorú komponálási szabályok, aprólékos megmunkálás és műgond, világosan és logikusan szerkesztett mondanivaló. Hangvétellük hol játékos, hol komolyabb a témaválasztásnak megfelelően. A tablón szintén megnézhetjük az utóbbi időben külföldi pályázatokon szerepelt munkáit.

A szlovéniai Salamon Árpád nevét és munkáit jól ismerjük külföldi katalógusokból, de egyesületi kiállításunkon először üdvözölhetjük. Magasnyomású eljárással készített nyomatain a szín hangsúlyozottan kap kompozíciós szerepet. Nemcsak a színes, hanem a fekete fehér lapjain alkalmazott vonal és formarítmus tudatosan, vagy sem, de a valahol a mélyben gyökerező népművészeti hagyományokból táplálkozik. Az írott illetve a vésett szövegek nála is fontos kompozíciós szerepük.

Takács Gábor Kolozsvárról tisztelt meg minket a lapjaival. A könyvjegyeinek egy része Gábor Dénes nevére készült, aki sokat tett azért, hogy az ex libris műfaj Erdélyben se felejtődjön el. Ez a hagyománytisztelő árad Takács Gábor munkáiból is, amelyeket áttekinthető, egyértelmű kompozícióra való törekvés, a felirat és a rajz egysége jellemez.

Tavaszi Noémi tablói a kisgrafikai műfajok szempontjából a legsokrétűbbek. Ex librisek mellett alkalmi grafikák, idegenforgalmi lap és illusztráció egyaránt látható. Ez utóbbiak például a Kárpát-medencét többszörösen bejáró Ady-sorozatának kisméretű ofset reprodukcióiból állnak. Bár a kiállított lapjai többnyire magasnyomású eljárással készültek, színezésükben gyakran használ fel más technikából vett módszereket. Témaválasztásban sokszor motiváltak és ihlették meg a külföldi utazásain látottak, sajnos ezek közül a lapok közül most csak egy szerepel a kiállítási anyagban.

Ürmös Péter kisgrafikái, és ex librisei külföldi és magyar építészeti emlékeinket, örökségeinket dolgozzák fel, de látható köztük a KBK negyven éves évfordulójára készített metszete is.

Varga Edit linómetszetei két csoportba sorolhatók. Az egyik tablón ex libriseit látjuk. A másikon városképi részletek lettek összegyűjtve. Ez utóbbiak együtt áttekintve egy olyan emberléptékű kisváros hangulatát idézik, amely lehet akár az Alföldön, akár a Dunántúlon. Szinte tipizálva tárja elének a "mi kis városunkat", amelyben mi is szeretünk, illetve szeretnénk élni.

Varga Péter tradicionális indíttatású és motiváltságú művész. Ex librisein a hagyományos témák viszont már a számítógép által szerkesztett és tipografált módon nyerne végleges formát. Grafikáinak nagy erénye, hogy nem merül el öncélú effektek szövevényében, csak mértékkel éppen annyit használ fel belőlük, amennyit ez a műfaj megkíván. Könnyedebb, játékos hangvétele pedig segít ennek a műfajnak a népszerűsítésében.

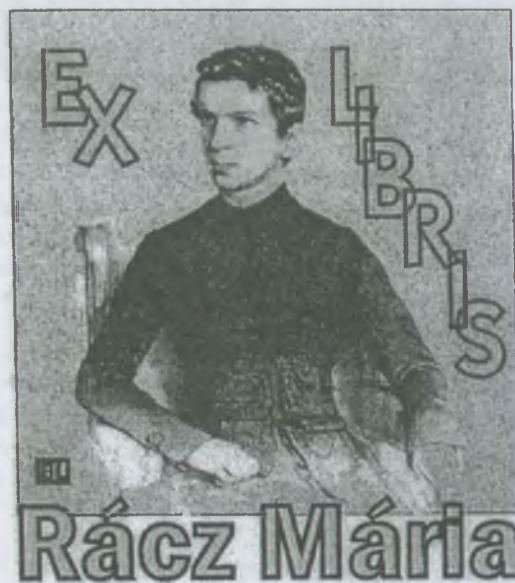
Rövid tárlatvezetésem a végére ért; kérem, fogadják szeretettel és vegyék birtokba a kiállítást! Kívánom, hogy minél több lapban találják meg a szépséget és esetenként az egyes művészek üzenetéhez is közelebb jussanak!

A KISGRAFIKA ÜNNEPNAPJAI SZEGEDEN

Az exlibris-egyesületek nemzetközi szövetsége, a FISAE rendszeresen, két évenként megrendezi nemzetközi találkozóit. Egyesületünk ilyen jellegű országos összejövetelére már évek óta nem került sor. Ezért olvasta örömmel a tagság a KBK szegedi csoportjának előző két számunkban megjelent közleményét, melyben a Somogyi Könyvtárral karöltve megrendezendő országos találkozót hírt közölték.

A 2005. május 20. és 21. napjára tervezett összejövetel élményszerűségét a rendezőség grafikai kiállítással is növelni kívánta, s annak témáját az esztendő két fontos évfordulójához kapcsolódva határozta meg. Ugyanis az idén van 125. évfordulója annak, hogy Somogyi Károly (1811-1888) esztergomi kanonok megalapította a róla elnevezett könyvtárat. Az év másik, országosan megünnepeelt évfordulója Szegedhez is kapcsolódik: A száz éve született József Attila (1905-1937) egykor az itteni egyetem hallgatója volt.

Bakacsi Lajos CAD

A találkozó számára méltó és minden szempontból megfelelő helyszínt a könyvtár igazgatója, Szőkefalvi Nagy Erzsébet bocsátotta rendelkezésre. A 21 éve épült, pompás palota földszinti helyiségeiben gyülekeztek az ország minden tájáról, sőt Ausztriából, Svájcól, Szerbiából, Szlovéniából érkező illusztris vendégek. Itt került sor pénteken délben, a Dóm-téri harangjáték elhangzása után az ünnepélyes megnyitóra is.

(Erre az alkalomra a terem ünnepi köntösben mutatkozott meg: A főhelyen tablókön a két téma jegyében beérkezett pályaművek, 17 művész 60 grafikája volt látható. Körben a falak mentén, tárlókban a Szegedi Panteon című, örökbecsű kisgrafikai sorozatot állították ki. Ez több magyar művész alkotása és a Szegeden élt írók, művészek, tudósok arcképét tartalmazza. Kedves színfoltja volt a kiállításnak az a tárló, mely a szegedi gyűjtők közösségi életére, a külföldi kongresszusokon való gyakori részvételükre emlékeztetett, pompás, színes fényképek bemutatásával.)

A könyvtár igazgatója meleg szavakkal köszöntötte a megjelenteket. A város képviselőjében megjelent dr. Kozma József alpolgármester arra az alkotói képességre utalt, mely Szeged felvirágzását eredményezte és amely az itt kiállított

művekben is megnyilvánult. Köszöntőt mondott *dr. Tóth Károly*, a Szeged Város Közösségéért Közalapítvány kuratóriumának elnöke. A szegedi grafika múltjáról és

Csiby Mihály
linómetszet X3

jelenéről adott "dióhéjban" áttekintést *dr. Tóth Attila* művészeti író, megemlékezve olyan nagyságokról, mint Vadász Endre, Varga Mátyás, Vinkler László, vagy a kortársak között Kopasz Márta és Kass János.

A kiállítást *dr. König Róbert* egyetemi docens, a KBK művészeti vezetője nyitotta meg, megemlítve a két világháború között alakult, de azóta megszűnt kisgrafika-gyűjtő egyesületeket. Egyben méltatta a Stettner Béla által életre hívott és ma is működő Kisgrafika Barátok Körét. A műsorban *dr. Zenei József* két József Attila-vers elmondásával emlékeztetett az egykor Szegeden is élt költőre.

Bakacsi Lajos linómetszet X3

A találkozó védnöke, *Kopasz Márta* grafikusművész levélben köszöntötte a megjelenteket. Sorait *Rácz Mária* olvasta fel. A professzorasszony, Szeged Diszpolgára, írását bibliai hasonlatokkal kezdte. A mustármagot hozta fel például, mely jó földbe vetve terebélyes fává nő. Ilyen kitűnő talaj Szeged városa is, ahol munkássága, a korábban Budapesten végzett alkotóművész életműve kiteljesedett. A város melegségét, múltbeli tartalmát olyan neves szegediek vitték világhírré, mint a Nöbel-díjas Szent-Györgyi Albert. A találkozó résztvevőit Szeged múltjának megismerésére, a Tisza partján napjainkra felépült csodálatos együttes látványának birtokbavételére hívta fel, hogy ezután ők is a város "szellemi polgárságához" tartozhassanak.

Ezután *Rácz Mária* a rendezőség nevében oklevelet adott át a pályázaton résztvevő művészeknek. Mindegyik alkotó megkapta az alkalomra készült grafikai mappát is. A szegedi Officina Nyomda által készített, 15 oldalas kiadványban az alábbi művészek 1-1 alkotása szerepel: Bakacsi Lajos, Berkecz Éva, Ivanyos Sándor, Kass János, Kopasz Márta, László Anna, Magyar Mihály, Nagy Károly, Papp György, R. Pap Piroska, Sándor Edit, Sávai Márta, Szekeres Ferenc, Tóth Péter, Tóth Rózsa. Az ízléses kiadvány előszavát *dr. Tóth Attila* írta.

Tóth Rózsa linómetszet X3/2

A megnyitó ünnepélyes hangulatát az állófogadás oldottabb percei követték. A szegedi KBK hölgytagjainak áldozatos, nagy szeretettel végzett munkája nyomán pompás "terített asztal" várta a vendégsereget.

Délután 3 órakor került sor a könyvtár megtekintésére. A célpont Somogyi kanonok egykori könyvtárterme volt, mely a modern könyvtárpalota legfelső emeletébe beépítve, szinte eredeti környezetében, elhelyezésében látható. Szőkefalvi Nagy Erzsébet könyvtárigazgató érdekes előadása nyomán a látogatók megismerkedhettek a gyűjtemény történetével, a 125 évvel ezelőtt történt adományozástól napjainkig. Bevezetője után az igazgatónő egymás után emelte le a polcokról a könyvtár legféltettebb kincseit, látótávolságra hozva e felbecsülhetetlen értékeket a rómaiak itineráriumától kezdve az első magyar könyvjegyet: a bártfai

ex librist tartalmazó kötetig, a rézmetszetes kötetektől a szuperelexlibrisrel ellátott ritkaságokig. Nem lankadt a figyelem e csodák közel két órán át tartott bemutatása alatt sem. A felejthetetlen élményért a háziasszony igazgatónőnek ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki!

Az eseményekben gazdag pénteki nap programja a Roosevelt-téri Halászcseréban megrendezett közös vacsorával ért véget. Ez azonban csak a kisgrafika-találkozó eseményeire vonatkozott, mert a városban javában folytak még a szegedi Borfesztivál, a Hídi vásár hangulatos rendezvényei.

Szombaton ismét exlibris-cserével kezdődött a program. Ez már a harmadik lehetőség volt arra, hogy a gyűjtők barátságos helyiségben lapjaikat tágas asztalokra kirakják és egymás kisgrafikáit szemrevételezve csere útján gyűjteményüket gyarapítsák.

Délután 2 órától három múzeum, kiállítás megtekintésére volt lehetőség. A Kass-Galériában a mester

életművének bemutatója és egy fiatal művész plakátkiállítása várta az érdeklődőket. A KBK egykori elnöke, Varga Mátyás alkotóházában színpadképei, grafikai és kerámiatárgyai voltak láthatók. A Móra Ferenc Múzeum gazdag gyűjteményei a környék múltjának felidézésével tették felejthetlenné a két szegedi ünnepnapot.

A beszámoló befejezéséért a KBK köszönete illeti a sikeres találkozó rendezőit: Szőkefalvi Nagy Erzsébet könyvtárigazgatót és Rácz Mária kisgrafika-gyűjtőt, a KBK szegedi csoportjának hosszú idő óta eredményes vezetőjét. A találkozó eredményességéhez nagyban hozzájárult a csoport tagjai, név szerint: Bakacsi Lajos, László Anna, Sárszegi György, Tóth Péter, dr. Zenei József munkája. Mindannyiuk érdeme, hogy az ide érkezett KISGRAFIKA-BARÁTOK Kopasz Márta professzor jókívánsága szerint SZEGED BARÁTAIKÉNT távozhattak.

Soós Imre

MEGKÉRDÉZTÜK...
**MAJD NEM SZÜLETÉSNAPI BESZÉLGETÉS ÜRMÖS PÉTER
 TANÁR GRAFIKUSMŰVÉSSZEL**

Ürmös Péter a budapesti KBK Egyesület legszerényebb művész tagja. Én most is olyan kedves fiatalembernek látom, mint huszonhét évvel ezelőtt, amikor körünkben öt megismertem. Szinte hihetetlen számomra is, hogy egy év múlva ő betölti az ötven évet...

Tény, hogy Ürmös Péter máris gazdag, tartalmas, sikeres és színes életutat tud maga mögött, ezért most faggatózásra bőven nyílik alkalom.

(Megjegyzem, hogy még a közelmúltban sem illett "pertus" interjút készíteni, de ma már ezen átléphetünk. Rajta!)

- Kedves Péter! Beszélgetésünket kezdjük a gyökereknél! Beszélj a valaha köztisztelőnek örvendő - sajnos elhunyt - képzőművész Nagypádról, akinek a nevét viseled! A te pályaválasztásodban mi volt az ő szerepe?

Az egykor szentendrei illetőségű szüleim a sors szeszélye folytán Pápán találtak egymásra és telepedtek le, így lett a szülőhelyem ez az ősi iskolaváros, ahol kiváló tanárim révén nagyon jó és hasznos útravalót kaptam a későbbi életre vonatkozóan. Apai nagyapámat, idősebb Ürmös Pétert személyesen nem ismertem, csak képei (olajképek és vízfestmények, rézkarcok és litográfiák) függtek otthon a falakon. Ilyen környezetben felnöve valamiképpen predesztinálva éreztem magam a művészi pályára, s ebben szüleim ösztönzése is segítségemre volt. Klasszikus iskolázottságú művész volt, aki a természetelvű festészet követőjeként örökölte meg azokat az adriai, velencei városrészeket, ahova nyaranta járt (a két háború közötti tanári fizetésből erre is futotta). Rendszeres résztvevője volt az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat és a Műcsarnok szezonális kiállításainak. Negyvenhat évesen halt meg éppen a Műcsarnokban tervezett egyéni kiállítása előtt.

- Arató Antal írta rólad, hogy még nagyon ifjú korodban, amikor Pécssett a rajztanári diplomát megszerezted, a szakdolgozatod címe volt: "A mai magyar kisgrafika és a szín kompozíciós lehetőségei". Miért választottad ezt a témakört?

A pécsi KBK rendezvényeit ekkor kezdtem látogatni. Szentesi Flórián és Kovács József mindenben segítettek, hogy dolgozatomat jól megírhasam, az ő gyűjteményeik jelentették az alapját a tanulmánynak. Sőt ötven - hatvan ex librist is ajándékoztak nekem, ami a későbbi gyűjteményem

alapja is lett. A témaválasztás pedig abból adódott, hogy ebben az időben már a grafika mellett a kolorisztikára is szakosodtam, így kézenfekvő volt a kettő tanulságainak összegzése. Abban az időben az ex libris irodalom terén a Meskó Póka házaspár diplomamunkája után az enyém volt a második az országban. A dolgozatomat Dr. Soós Imre méltatta, amit azzal zárt, hogy a jövőben hasonló írásokat vár a Kisgrafika hasábjain. Így is lett.

- A következő kérdésekre már részben válaszoltál is. A Műszaki Egyetemen a Szindinamika és formatervezés elvégzésére milyen indíttatásod volt?

Pécssett a kötelező tanulmányok mellett lehetőség nyílt speciális kollégiumbeli és tudományos diákkörbeli munkára. Én a grafikai (Bérces Gábor, Soltra Elemér vezetésével) és a szindinamikai (Horváth Dénes vezetésével) alkotóterületet választottam. Az elsőben egyéni (főiskolai), a másodikban csoportos (országos) díjat szereztem, ez utóbbi volt a "belépőm" a Műszaki Egyetemre, ahol a professzorom Dr. Nemcsics Antal volt. Ennek a fejezetnek az lett a vége, hogy szakosztályi titkár lettem végül, amely tevékenységemet az Építéstudományi Egyesület Érdemérmével ismerték el.

- Salzburgban tanultakkal valóban profitáltál-e a litográfia területén? Oda és máshová pályázattal jutottál el?

Pályázatok révén vehettem részt külföldi tanulmányutakon. Salzburgban litográfiát, az olasz állam és az Istituto Europeo di Design ösztöndíjasaként pedig környezettervezést tanultam. Ezekben az utakon elsajátítottakat valóban felhasználtam az alkotói tevékenységemben, így például később a Váci Grafikai Műhelyben nyomtatott litográfiával kínai grafikai biennálén szerepeltem.

- Kanyarodjunk vissza a kisgrafikához, aminek a műfaját ezen belül az ex librisét - miként határoznád meg? A méret számít-e?

A kisgrafika gyűjtőfogalom, képgrafikától az alkalmi grafikákon keresztül a könyvjegyekig sok minden beletartozik. Témafeldolgozás szerint is széles a választék: emléklap (in memoriam), házassági és születési értesítő, szüreti lap, tiszteletadásként (hommage a) készített lap, kereskedelmi nyomtatványok (számológéculák), különböző könyvdiszkek mind beletartoznak. A nemzetközi pályázatok a 13 vagy 15 centiméterben határozzák meg a méreteket. Az ex libris vagy könyvjegy (könyvtárjegy) az előzőekhez részben

Ürmös Péter linómetszetei X3

hasonlóan személyes, de intímabb műfaj, aminek a jellege csak kis méretnél marad meg. Egy bizonyos méret után ez az intimitás megszűnik. Olyan, mint egy emlékkönyv, csak a nekem kedves személyeknek adom oda, akárki nem írhat bele.

- Szerinted napjainkban miért vállal kevés grafikus ex libris készítést?

Manapság a mélynyomású lapok váltak divatosabbá, amelyeknek a nyomtatása összetettebb és problémásabb, a festék és papír viszont drágább, így ez nem kifizetődő.

- Számozod-e az ex libriseket? A dűcot odaadod-e? (Tudom, hogy csak barátságból vállalsz ex libris készítést.)

Csak konkrét megbízás esetén számozom (arab számokkal) a grafikákat, ilyenkor a művészpéldányokat megtartom, esetenként a dűcot átadom. Kiállításokon művésznyomatokkal és próbanyomatokkal szerepelek. Ha valamelyik grafikából egy teljes szériát lehúzó, azt feljegyzem, hogy többet ne nyomtassak róla. Nyomatott grafikáim száma közelíti az ötszázat, így ezekről már külön nyilvántartást kell vezetni.

- Melyik eljárással dolgozol szívesen? (Linó, fa, kő, stb. ...)

Szerencsére a különböző technikákat más és más mestertől tanultam meg, így nem lett egyoldalú a képzésem. Nem említettem például még a salzburgi mesteremet, Werner Otte professzort. A mélynyomású technikák mesterfogásait pedig az Ajkai Grafikai Műhelyben sajátítottam el. Válaszolva a kérdésre, az mindig a rendelkezésre álló időtől függ. A linómetszettel végzek leggyorsabban, külföldi pályázatokra mélynyomású lapot küldök legszívesebben, de csak azért, mert akkor nem kell nagy példányszámú sorozatot lenyomatni.

- Az eddig általam is olvasott kitűnő publikálásaidban a kisgrafika cserélésének, gyűjtésének a témáját többször érintetted. Erről a nemes passzióról mi a véleményed? Könyvbe hány ex librist ragasztanál?

Mint minden gyűjtő tevékenységnek, ennek is értékmentő és kultúraörző szerepe van. A nyáron például volt szerencsém a heidelbergi csomagolástechnikai múzeumot felkeresni. Még ma is létező cégeknek és termékeknek a hetven nyolcvan évvel ezelőtti reklámjait, diszdobozait akkor is grafikusok

készítették, ahogy most is. Például egy NIVEA vagy Pelikán márkajelzésű termék arculatváltozásairól reklámtörténetet lehetne írni, ahogy ott ezt meg is tették. A könyvjegyekkel is ez a helyzet, a művelődéstörténet illetve művészettörténet részévé vált, akár tetszik ez a műfaj egyeseknek, akár nem. Más megközelítésből pedig mai korunkban is érvényesnek érzem azt a Szt. Bernátnak tulajdonított idézetet, amit egykor páter Tibold Attila gyűjtőtársától hallottam először: "Gyűjteni, hogy tanuljunk: okosság,

Gyűjteni,

hogy tanítsunk: szeretet."

Eredeti funkciója szerint csak bizonyos könyveimbe ragasztanám, és csak klasszikus formátumú tipográfiai ex librisről lehetne szó.

- Szerinted nem megy-e a minőség rovására a téma szerinti gyűjtés?

Egyidejűleg mindent gyűjteni nem lehet, valahol meg kell húzni a határokat. A téma szerinti gyűjtés is valahol határt szab a művésznek, gyűjtőnek egyaránt. Ha például valaki a magyar történelem nagyjairól szeretne lapokat készíttetni, olyan grafikustól sohasem lesz jól sikerült lapja, aki nem tud jól portrézni. Viszont ha egy művészt több lapra kér fel, óhatatlanul lesznek jól és jobban, illetve kevésbé jól megoldott variánsai.

- Mi a véleményed arról, hogy a kisgrafika gyűjtés a nagygrafika gyűjtéséhez is vezethet?

Ezt természetesnek tartom, hiszen ha valaki megkedvel egy stílust, kifejezési módot, technikát vagy művészt, akkor abból a kategóriából (vagy attól a művésztől) mindig többet és szebbet akar megszerezni. Ebben az esetben inkább a gyűjtőszennvedély mértéke, a pénztárca vastagsága, illetve a tárolás otthoni mikéntje szab határt a gyűjtések. Persze hagyatkozni kell az érzésekre is, mert lehet hogy az a jó szemmel kiválasztott grafika néhány évtized múlva majd sokkal többet ér. Mindenesetre ne rövidtávú haszonszerzés legyen a cél.

- Beszéljünk a kiállításokról is, hiszen a KBK Egyesületnek az egyik legtöbbet kiállító tagja vagy, mintegy húsz egyéni és több kollektív tárlaton való részvétellel büszkélkedhetsz. Köztudott, hogy biennálékon is jó néhányszor szerepeltél, s a munkáidat különböző szakfolyóiratokban is láthatjuk. Azt is olvastam, hogy a német Deidesheimben különösen nagy sikert arattál, s a helybelieket ugyancsak elbájoltad a város épületeinek ábrázolásával.

Kérlek, sorold már fel, hogy még a világnak melyik csücskébe jutottak el a munkáid?

Az utóbbi tíz évben évente átlag tíznél több kiállításon szerepeltem itthon és külföldön. 1999-ben ez a szám a húszat is meghaladta. Egyéni kiállításom még Dániában, Lengyelországban és Litvániában volt. Képgrafikáimmal legmesszebb Egyiptomban (International Print Triennale, 1999, 2002) és Kinában (Qingdao International Biennial Print Exhibition, 2000) szerepeltem. Könyvjegyeim Európán kívül Baku (itt díjat is nyertem), Guadalupe, Istambul, Otumba (Mexico), Sapporo és Taipei városokban voltak kiállítva. Egyébként az olaszországi és lengyelországi ex libris pályázatokra hívtak meg legtöbbször és sok szép katalógusban láthatók a munkáim. Ezen lapok útját már nem lehet követni, csak kivételesen hall az ember hírt róluk. Például az olaszországi Kolombusz-pályázat anyaga New

Yorkban kötött ki. Itt egy rézkarccal szerepeltem.

- Köztudott, hogy sokszor magadra vállaltad egy-egy kiállítás szervezési és rendezési terheit, sőt remek megnyitó beszédet is tartottál. Például 1997-ben "Ló és lovas a kisgrafikákon", vagy ugyanez évben Dr. Katona Gábor ex libris kiállítása alkalmával. Mindezt szívesen vállalod-e és miért?

Középiskolás koromban először a Pápai Jókai Mór Városi Könyvtárban találkoztam könyvjegy témájú tárlattal. Ezt az akkori igazgató, Jelencsik Sándor és a megyei Könyvtártól Poór Ferenc szervezték közösen vándorkiállítás formában. Először Veszprémben, majd Pápán mutatták be kortárs művészek anyagát. Közel húsz év múlva a jelenlegi igazgató, Dr. Hermann István kért fel, hogy valami hasonlót szervezzek, amivel életre kelthetjük a Kisgrafikai Galéria hagyományát. Örömmel tettem eleget a felkérésnek. Ha valaki elkötelezte magát egy műfaj mellett, vállalnia kell annak a népszerűsítését is. Lehet, hogy valaki ezek láttán kap kedvet a gyűjtéshez, és tíz év múlva már ő rendezzi majd az ex libris tárlatokat.

- Köhegyi Gyulával és Sajtos Gyulával több közös sikeres grafikai kiállításod volt, legutóbb a Gutenberg Galériában gyönyörködhattünk az alkotásaitokban. Egy ízben Dr. Soós Imre írt így rólatok: -" A kiállítás rendezése a három művész között fennálló baráti együttműködést példázza. Példaként szolgálhatna ez nemcsak a művészeti életünkben, hanem a mai közélet egyéb területein is." Jelenleg készülsz-e, készültök-e kiállításrendezésre?

Művészetünk sok rokon vonást tartalmaz, mindamelllett az egyedi vonások is jól elkülönülnek, ezért sikeresek a kiállításaink. Több évtizedes barátság köt össze minket, így szívesen állítunk ki együtt. A Gutenberg Galériában rendezett tárlatnak még lehet folytatása, mert a megnyitón beszéltünk róla, hogy Budapest más kerületében is bemutassuk az anyagot, de vidéki helyszín is szóba került. Legközelebb az anyag egy része a Képzőművészeti Szakközépiskolában áprilisban kerül bemutatásra. Jelenleg Kerékgyártó Lászlóval szervezünk egy kollektív kiállítást a Békési Galériába, amely a 45 éves KBK Egyesületet köszönti.

-Az is köztudott, hogy a kongresszusoknak szorgos résztvevője vagy, mi több, az olasz nyelvtudásod révén Milánóban a magyar csoportot is a szárnyaid alá vetted. A KBK újságjában pedig megismertetted velünk az olasz grafikusokat, amit folytatottál a Chrudimban rendezett kongresszus után. Igen kedves írásod volt az elhunyt Marangoni olasz grafikusművész méltatása, vagy a "Hazatért ex librisek" szintén olasz vonatkozású írásod. Miért ez a nagy kötődés az olaszokhoz?

Középiskolás koromban latinul tanultam, ekkor ismertem meg a klasszikus ókori szerzőket. Később a budapesti olasz intézetbe iratkoztam be nyelvtanfolyamokra, ahol az évek során sok kulturális (irodalmi estek) eseményen és művészeti rendezvényen (tárlatok, filmvetítések) vettem részt. Lassan ez az olasz szellemiség részévé, sőt forrásává vált alkotói tevékenységemnek. Utazásaim során megismert személyek, művészek révén tovább mélyült az érdeklődésem kultúrájuk iránt. A tanulmányútjaimon gyűjtött anyagokhoz folyamatosan szerzem be a frissítéseket, így egyszer majd egy kerek egészé teljesebben ki. Bár nagy részük még fordításra vár, szándékozom ezeket a későbbiekben majd közreadni.

-Most témát váltunk! A lovakat gyakran és nyilván szívesen ábrázoltad. Bizony, régen nevettem olyan jókat, mint amikor Vincze Lászlóval "előadtatok" nekem néhány lovastábori élményt. Pápán is felejthetetlenül gazdag volt az "Amott legel hat pej csikó" című általad rendezett kisgrafikai kiállítás. Te művészként és magánemberként is kötődsz a lovakhoz?

- Bár alig párszor ültem nyeregben, ennek ellenére a témakör mindig is foglalkoztatott. Vincze László meghívására vettem részt a kézdívasárhelyi INCITATO Művésztelepen, ahol a lovas témának szakértő mesterei gyűlnek össze évről évre. A nagyon szívélyes és baráti vendéglátás még jobban inspirálta a résztvevőket, így engem is. Négyyszer vettem részt az alkotótáborban, mind a négyyszer más technikával és műfajban dolgoztam. Ezeket azért tartom fontos állomásnak, mert itt szabadon kísérletezgethettünk (például az átjárást a különböző műfajok között). Ennek jegyében közös installációépítés mellett készítettem cserépfestést és papírlasztikát is.

- Talán nem furcsa itt az a kérdésem, hogy úgy-e téged a környezetvédelem gondolata komolyan foglalkoztat? Mert jó néhány alkotásod ezt sugallja, ahogy például az 1992-ben az ELTE Klubban rendezett kiállításodnak egy fő fejezete is. Jól ítélem meg?

A színdinamikai szakterület a környezettervezés része, így a környezetkultúrával való kapcsolatom már egy ideje fenn áll. Ennek a legproblémásabb fejezete többek között a környezeti ártalmakról, a természet tönkretételéről, erőforrásaink feléléséről szól. Ezeket átgondolva hosszú évek alatt összeállt egy grafikai sorozat ebben a témában, amelyből csak néhány lapot szoktam egyszerre kiállítani, mert együtt szemlélve erősen lehangoló hatást keltenek. A szomorú az, hogy a tíz-tizenöt évvel ezelőtt készített lapjaim még mindig időszerűek, sőt egyre aktuálisabbak. Örömmel hagynám ki ezeket a kiállításaimról, ha már érvényüket vesztenék. A második olasz tanulmányutam is ennek a problematikának a jegyében telt.

- A tanításnál pontosan mi a szakterületed? Szívesen teszed-e? Esetleg életcélod is az oktató munka?

Jelenleg a kilencedik kerületi Kézműipari Szakközépiskolában grafikai gyakorlatot tartok illetve a tizenegyedik kerületi Petőfi iskolában a vizuális kultúra keretébe tartozó elméleti tárgyakat oktatok. Korábban ugyan dolgoztam különböző cégek képviselőjében esetleg több pénzért is, de legtöbb értelmét most is a tanításnak látom, még ha a társadalmi és anyagi megítélése jelenleg mélyponton van. Ahogy korosodom, egyre többre értékelem egykori kiváló tanáraimtól kapott "útravalót", s jelenleg engem is ez motivál.

- Ha módodban állna, milyen változtatásokat eszközölnél a KBK életében. Gondolok itt a kongresszusi szereplésekre, a kiállítások és programok szervezésére és az összejövetelek tartalmára?

Nagyon sok érték halmozódott fel hála egyesületi tevékenységünknek, amivel jobban is gazdálkodhatnánk. Semmivel nem rosszabbak az itthoni grafikusaink a külföldiekénél, csak nincsenek jól "előadva". Ezt ma úgy mondják idegen szóval: menedzselés. Úgy kezdeném, hogy íratnék néhány jó cikket a magyar ex libris történetéről különböző idegen nyelveken. Ezeket feltenném a világhálóra havonta változó illusztratív képanyaggal, és ez lenne az indulás. A többi pedig a tagság aktivitásától függ, hogy a saját

alkotói és gyűjteményi képanyagát miként tudja úgy "teríteni", hogy új híveket szerezzenek a műfajnak. Olaszországban Mario De Filippis több évtizede reklámozza az ex librist a saját kiadású bibliofil füzetével. Bár színvonalukról ugyan lehetne vitatkozni, de az eredményességről nem.

- Most következik az utolsó kérdésem, de nem utolsósorban... Példaértékű volt az újságunkban megjelent "Kossuth portrék a kisgrafikákon" összeállításod. Mi Ürmös Péter hazafiságának a lényege?

Röviden fogalmazva a közösségért végzett munka, de nevezhetjük szolgálatnak is. Tudásunk legjavát adva kell hasznára lennünk annak a közösségnek, amihez tartozunk. Ezt belső motivációktól hajtva, és nem pedig köszönetet várva kell végeznünk. Persze a globalizációs kihívások újabb tartalommal töltik meg a hazafiság fogalmát, de ennek értelmezése egy másik riport témája lehetne. Mindenesetre Deidesheimben nagyon jó érzés volt a magyar nemzeti lobogót látni azon a rendezvénysorozaton, amelyen résztvettem, persze azt akkor a magyarországi testvérvárosból jött delegáció tiszteletére tették fel. Úgy gondolom, hogy külföldön pedig rajtunk keresztül egy egész ország kultúráját, stb. itélik meg, ezért ottani szerepléseinkkel mindig a legmagasabb elismerésre kell törekednünk.

- Kérlek, beszélj még a következő 49 - 50 év terveiről!

Ürmös Péter
linómetszet X3

Sok anyag vár feldolgozásra a tanulmányi útjaimról. Ezeket szeretném írott és szerkesztett formába rendezni. A korábban elkezdett színdinamikai munkásságomat is tervezem kiteljesíteni. Grafikai sorozataimat folytatnám és "színesíteném". Egyszer beírtam egy filmkultúrával kapcsolatos továbbképzésre, ahol kisfilmeket, animációs filmeket is készítettünk. Nem kizárt, hogy ennek is lesz még folytatása. Művészeti téren azt szeretném, hogy ha majd egyszer lezárul az életművem, a különböző műfajokban elért eredmények egy homogén egységet alkossanak. Tovább hódolnék a passziómnak, és elutaznék még néhány gyönyörű helyre, de csak itt Európában. Végezetül azt a sok kiváló személyt, köztük főleg grafikusokat, akikkel utazásaim során megismerkedtem, bemutatnám itthon, így persze a Kisgrafika Tisztelt Olvasóinak is.

- Kedves Péter, az értékes válaszokat köszönöm, a további szép terveid megvalósításához pedig elegendő erőt, kedvet és egy kis szerencsét is kívánok!

Szászné Mara

**EMLÉKEZÉS
RASZLER KÁROLYRA
A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM
NYUGALMAZOTT TANSZÉKVEZETŐ TANÁRÁRA
(1925-2005)**

2005. március 18-án 80. életében örökre elment Raszler Károly.

Egy kiváló művészt és egy igaz barátot veszítettünk el személyében, - aki egy éve fogadta műtermében a KBK tagjait s mutatta be nagy szaktudással és szeretettel alkotásait.

A Kossuth-díjas mestert mint grafikusot tartotta számon a szakma, pedig rajzai, illusztrációi, rézkarcai mellett festészetben is továbbfejlesztette magát. Lenyűgöző technikai tudásával mely látásmódjából eredően mindig a grafika életre hívó gondolatát szolgálta - egyedi hangú, szimbólumokban megnyilatkozó képi világot teremtett.

1953-ban kinevezik a Főiskolára oktatási munkára, melyet nagy szakértelemmel és örömmel végzett. Elmondása szerint az oktatás sok energiát elvesz, mert mindegyik tanítványával a személyiségét ismerve kell bánnia, de ez a befektetés vissza is hatott, megtanultuk így más szemével is látni.

Nagyon sokat segített művészi munkájában az, hogy többször járt külföldön, 3 évig aspiránsként a leningrádi (Szentpétervár) Képzőművészeti Akadémián, ösztöndíjakkal Mongóliában, Albániában, Kubában és Olaszországban.

De budapesti műterme mellett szülőhelye, nagymarosi nyaralója volt az, amely meghatározója maradt emberi és művészi magatartásának.

Jelentős volt illusztrációs munkája, szinte mindegyik munkája irodalmi töltésű volt: Ady, Babits, Kosztolányi, József Attila és Radnóti művei.

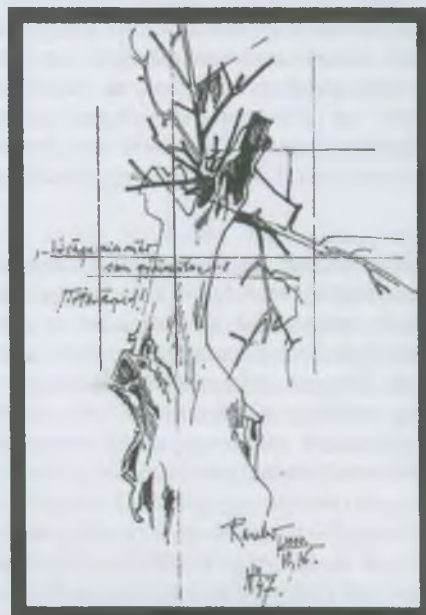
Erősen kötődött a zenéhez is, Bartók zenéjének megismerése és megszeretése után készítette a *Bartók harmadik zongoraversenye* és *Az éjszaka zenéje* c. munkákat.

Sok alkotása született vegyes grafikai technikával is, új grafikai gyakorlatok alapján.

A KBK látogatásakor csodálhattuk meg, s vittük el magunkban emlékként a színes *Tűzvirág* c. nagyon szép alkotását, amely képe mindig velünk marad.

Raszler Károly művészi és emberi arcát szeretettel, emlékként megőriztük.

dr. Mayer József

Raszler
Károly
tusrajz

LAJOS FERENC EMLÉKKIÁLLÍTÁSA*

Ez év február 29-én nyílt meg Lajos Ferenc festő- és grafikusművész emlékkiállítás a BAV Kortárs Művészeti Galériában. Lajos Ferencről hiába próbálnánk tájékozódni a hazai művészeti lexikonokban, csupán Révai Új Lexikonában olvasható rövid szócikk *Lajos Ferenc* és *Gyűjtemény, Kortárs Grafikai Gyűjtemény* címmel. Ebből többek között kiderül, hogy a Gyulán található szakgyűjteményben Lajos Ferenc és kortársai grafikái, meseillusztrációi, bélyegei tekinthetők meg. Arról szó sem esik, hogy az egész gyűjteményt (Szabó Vladimir, Haranghy Jenő stb. alkotásait) ő adományozta a városnak. Jobban ismert a személye és munkássága a kisgrafika barátai körében. Noha nem készített sok ex librist (közülük 24-et egy kis mappában adott közre), gyakran eljárt egyesületünk rendezvényeire, s mint a gyulai Dürer Társaság elnöke két jelentős (Dürer és Erkel Ferenc emlékét felidéző) nemzetközi ex libris pályázat és kiállítás kezdeményezője volt. Számos grafikai mappát jelentetett meg, köztük Kohán Györgyét, amelyben közös emlékeiket is felidézte, s amelyhez B. Supka Magdolna írt előszót. 1992-ben, nyolcvanadik születésnapján Gyula városa gyűjteményes kiállításán köszöntötte, majd a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban (Banner Zoltán művészettörténész rendezésében) újabb reprezentatív kiállításon mutatták be a műveit. Bizonyára ezek a tények is hozzájárultak ahhoz, hogy 1995-ben kormánykitüntetést kapott. (Az életműhöz kapcsolódó mappák, dokumentumok szintén láthatóak voltak a kiállításon.)

Munkásságával lapunk több alkalommal is foglalkozott, önálló kötetekben megjelent mappáinak, írásainak, grafikáinak jegyzékét a 80. születésnapját köszöntő írással az 1992. évi 3. számában adtuk közre. A hagyatékából rendezett kiállítás ismét csak arról győzi meg a szemlélőt, hogy egy rendkívül különös, a maga nemében egyedülálló, öntörvényű alkotó munkásságával szembeülhet. Érezzük, hogy a Távol-Kelet, a régmúlt világa elevenedik meg előttünk: a magányos vagy több alakos, egységes kompozícióba ölelkező sajátos viseletű figurák valamely különös cselekvésnek, történésnek a résztvevői, melyeknek óhatatlanul magunk is részeseivé válunk. Mindez összefüggésben van azzal, hogy Lajos Ferenc egész életében kereste, kutatta a magyarság önkifejezésének az útját, amiből szellemi hagyományaink táplálkozhatnak, ami mint írja "csak a miénk lehet, s ami továbbélésünk, megmaradásunk záloga is a nyugati civilizációban". (Minderről bővebben az

Alkotás és genetika című esszéjében ír, amely a Gödöllői Városi-Járási Művelődési Központban, 1982-ben megrendezett kiállítására jelent meg.) Művészete számára meghatározó a mítoszteremtés a néphagyományok felelevenítésének a segítségével. Kompozícióit a hajdani kultúrák sejtelmes emlékezete tölti meg sajátos tartalommal (*Pogány oltár; Tűz a hegyen* stb.). Ám a hiedelemvilágból formálódó művek mellett az irodalom ihletésére is készített grafikákat (Ady Endre *Sírni, sírni* című költeményéhez, Dante *Isteni színjátékához* stb.). Azt, hogy művészete nem nyert különösebb visszhangot, talán azzal is magyarázhatjuk, hogy a modern izmusok kedvelőinek talán túlságosan hagyományosak, a valóságábrázoláshoz közelálló körében pedig túlságosan elvontak a titokzatos, képekben megfogalmazott misztérium-játékai.

A kiállításon bemutatott, a meghívó borítékján is szereplő *Töprengés* című bravúros, szinte egyetlen vonallal megfogalmazott grafikáján az előre hajló figura a múltat, jelent, jövőt egyaránt felidézi. De lássuk az *Ifjú hölgyek álma* vagy a különös palástba öltöztetett alakokat ábrázoló *Diszruhás hajadonok* című grafikáit. A szóban meg nem fogalmazható állandóság, időtlenség képzetét keltik. A különös testhelyzetben megfogalmazott figurák között - ez természetesen vonatkozik a bemutatott festményekre is - valami elementáris feszültség vibrál. Érezzük, hogy egy közösségi élethelyzet drámai pillanataiba lépünk be, melyek a távoli koroktól függetlenül ma is létezőnek mondhatnánk, hiszen naponta élünk meg hasonlókat. Nos, talán ilyen és hasonló momentumok sokaságától figyelemre méltó Lajos Ferenc művészete. De had említsem meg a *Napmenyasszony* című festményét. A közepén álló menyasszonyt balról jövő, jobbra elhaladó mellékfigurák veszik körül, ám ez a mozgás valaminek (a kézfogónak) a megszületése mellett már az elmúlásra is utal: a kezek játéka, gesztusai, a hívogató, egyúttal megadó mozdulatok az ünnep mellett annak múlandóságára is utalnak. A Lajos Ferenc által ábrázolt személyek, figurák arctalanok vagy jellegzetes maszkot öltenek: nem a mimikájuk segítségével, hanem a kompozíció egészéből sugárzó dinamizmussal jeleníti meg őket...

Esszéjében írja: "Nem ars poëtika kell, hanem mítoszalkotó lélek. Olyan alkotó, aki legalább egy virágszálat letesz a meggyötört, félelemtől kínzott emberiség elé. Egy szál virágot, amely mosolyt fakaszt és reményt ébreszt. Most van az ideje annak, hogy a lelkünk mélyére nézve keressük az igazságot, az élet értelmét..." Nos, Lajos Ferenc egy egész virágoskertet helyezett elénk, érdemes benne sétálgatnunk, szemlélődnünk. Köszönet a lehetőségért a hagyaték hűséges gondozójának, Mesterháziné Ilonának, a kiállítás kezdeményezőjének.

Arató Antal*

A kiállítás megnyitójának rövidített szövege.

EX LIBRIS A KLIMÓ-KÖNYVTÁRBAN

"... a magyar kultúra alapköveit azok rakták le, akik tudományszeretettel könyveket gyűjtöttek." írja Czakó Elemér. Ez a megállapítás nagyon jól érvényesíthető a pécsi Klimó-könyvtár létrejöttére és arra a tényre, hogy a könyvtár több mint 230 éve nyilvános, a nagyközönségnek átadott gyűjteménnyé lett. E gyűjtemény a később élő és könyvszerető személyek jóvoltából tovább gyarapodott. Könyvállománya mind a hazai, mind a külföldön megjelent fontos és meghatározó, ma már rendkívüli értéket képviselő darabokkal gyarapodott.

Fonyó Sándor ex libris

Csóka-Jaksa tanulmánya Berényi Zsigmondnak (1694-1748) két; a pécsi káptalannak is két ex librisét mutatja be melyek egyikéről tudjuk, hogy Binder János Fülöp munkája, továbbá Fonyó Sándor egy, a Jakab-hegyi remeteház egy, Vizer Ádám (1743-1803) egy, és Ritter Peter Johann Maria von Berksnek (1770-1845) is egy ex librisét. Felvillantja a tulajdonosok életútját, valamint szól a káptalanról és a Jakab-hegyi remeteházról is. Valamennyi ex libris kicsinyített fényképét is közli a szerző.

Binder János Fülöp:
a pécsi káptalan
ex libris

Természetesen Klimó György már korábban is ismert négy variációjú ex libriséről is szól, közölve azok fényképét is.

Célszerű lett volna az ex librisek eredeti méretét (magasság x szélesség mm) is megadni.

Berényi Zsigmond ex libris

Vizer Ádám ex libris

A Klimó-könyvtár értékes könyvállománya mellett jelentős azoknak az ex libriseknek a sora is, mellyel jelölve vannak a gyűjteménynek azon gyarapodásai, melyek hagyatékból, ajándék révén gazdagították. A régi magyar ex librisek ismerete és története szorosan kapcsolódik egy-egy könyvtár történetéhez. A Klimó-könyvtár 2001-ben közzétett szerzői betűrendes katalógusa szerint a kötetekben 4349 darab beragasztott és nyomtatott ex libris található. Természetes, hogy a legtöbb az alapító Klimó Györgyé. Klimó György jelenleg ismert négy variációjú ex libriséről 1974-ben részletes tanulmányt közölt Boda Miklós (Jubileumi évkönyv 1774-1974. Szerk. Fényes Miklós, Pécs. 1974. 163-189. p.).

A könyvtár későbbi ex libriseiről Csóka-Jaksa Helga írt tanulmányt a *Pécsi Szemle* című várostörténeti folyóiratban. Munkájában azoknak a könyvet ajándékozó személyeknek ex libriseivel foglalkozik, akik valamilyen oknál fogva szorosan kötődtek a Klimó-könyvtárhoz és Pécs városához.

A Jakab-hegyi remeteház ex libris

E tanulmány nemcsak a könyvtártörténet iránti érdeklődést mélyíti el, hanem a hazai ex libris-történetnek egy újabb szeletét tárja fel.

(*Pécsi Szemle* 2004. tél. 36-41. p.)

Lenkey István

Peter Johann Maria von Berks ex libris

GONDOLATOK KÖNIG RÓBERT PÉCSI, LENAU-HÁZBELI KIÁLLÍTÁSÁRÓL

König Róbert művészetének és szellemiségének ismerői előtt nem titok, hogy kedveli és műveli azoknak a sorozatoknak a készítését, melyek egy-egy város, egy-egy nép, egy-egy személy történetiségét, életmódjának változásait és a sorsok alakulását fogalmazza újra a 20. századvégi és a 21. századi ember megértő és beleérző szemléletét sugallva.

A pécsi Lenau-házban bemutatott gazdag grafikai anyaga részben fekete-fehérben, részben színes metszetekben mutatja fel a tragikus sorsú *Jörg Ratgeb* munkásságából azokat a motívumokat, melyeket a herrenbergi templomban látható oltárkép megrázó, felkavaró élményei váltottak ki belőle.

Jörg Ratgeb (1480 előtt(?) - 1526), akiről 1870 után úgy mondhatjuk, németországi művész volt, az itáliai tanulmányok után az idős Holbein művészetétől áthatva teremtette meg alkotói világát. Ez az eredeti gondolkodású, szemléletmódjában és élményvilágában sokszínű alkotó fogta meg és indította el König Róbert fantáziáját, s így hozta létre azt a képgrafikai sorozatot, melybe a mai ember történetiszemléletét beépítve, fametszetein átírja a *Jörg Ratgeb* életének sikereit és tragédiáját. Megjelenik e világban a ló és lovas kapcsolata is, mely több ezer éve az egyetemes kultúra része.

König Róbert Lenau-házbeli kiállításán átéltük, hogy a tér és az idő, legyen bár félévezrednyi eltérés, oly módon mozdul el, hogy mi ma, itt a múlt történéseinek részeseivé lettünk, mert az jelenné elevenedett a grafikák üzenete révén.

König Róbert sokszínű technikai és alkotói világa különös élménnyel töltötte el a kiállítás látogatóit.

A kiállítás megnyitásakor Axel Halling kulturális manager szavai után Csonka Laura és Schmidt András tolmácsolta versek hangzottak el, s meghallgathattuk a művésztől: hogyan találkozott a témával.

A kiállítást Lelkes Mária nagy szakértelemről, az alkotások világának elmélyült ismeretéről tanúskodó rendezése emelte a megszokott, olykor sablonos grafikai bemutatók fölé.

Lenkey István

König Róbert linómetszet X3

KÖHEGYI GYULA, SAJTOS GYULA ÉS ÜRMÖS PÉTER KIÁLLÍTÁSA

Napjainkban gyakran hangzik el panaszként az a megállapítás, hogy a magyar kisgrafika és ezen belül az ex libris válságos éveit éli: egyre kevesebbel találkozunk kiállításainkon, tehetséges megrendelők hiányában az alkotók elfordultak a műfajtól.

Aki márciusban Budapesten betévedt a Kölcsey utcában lévő Gutenberg Galériába, örvendetes cáfolatát látta az előbbi vészhiének. A címben említett három alkotóművészünk közös kiállítása volt ott látható, melyet nagyszámú, lelkes közönség jelenlétében dr. Mayer József ny. főtanácsos, a KBK vezetőségi tagja nyitott meg. Beszédében elmondta, hogy a grafikus-trió mindegyike tagja egyesületünknek és 10 év óta többször állítottak már ki együtt. Mindhárman megszerezték a mesterség gyakorlásához szükséges főiskolai képesítést és bár alkotnak más műfajban is, kedvenc, közös kifejezési módjuk a kisgrafika.

A Gutenberg Galéria tágas termében négy nagyméretű vitrinben talált helyet a kiállítás anyaga. Mindegyik művész 1-1 önálló vitrint kapott, a negyedikben hármójuk közös anyaga volt látható. A három alkotó között kialakult évtizedes barátság szelleme a kiállítás hangvételében is megmutatkozott. Senki sem törekedett vezető szerepre, a művekkel nem akarták egymást túllícitálni.

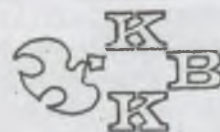
Kőhegyi Gyula vitrinjében 22 darab kisgrafika volt látható. A lapokat a múlt, a történelem iránti tisztelet hatotta át. Ilyen szellemiséget sugárzott 4 nagyobb méretű lapja is, melyek ihletet méltatásával a kiállítás megnyitója nem maradt adós.

Sajtos Gyuláról szólva Mayer doktor az alkotó gazdag témaválasztékát emelte ki. Ez alkalommal a művész ugyancsak a kisgrafika mellett állt ki, ugyanis az itt szereplő 2 nagyméretű grafikáján kívül valamennyi többi lapja kisgrafika volt. A látogató ezekből örömmel állapíthatta meg, hogy a művész alkotói vénája ismét a régi. A nemrég lezajlott súlyos betegségből felgyógyult művész újabb alkotásait szeretettel, érdeklődéssel várjuk.

A legfiatalabb kiállító, Ürmös Péter utazásai során gyűjtött élményeiről számolt be a vitrinjében elhelyezett 15 kisméretű, alkalmi grafikáival. Találón mutat rá a megnyitóbeszéd ezek értékeire, a mindenütt jelen levő EMBER-re, mely nem a kép felületén lézengő figurákban, hanem az emberi kreativitás jeleiben mutatkozik meg. Ürmös Péter vérbeli pedagógus, aki minden eszközt felhasznál a tanításra. A megnyitóbeszéd joggal emelte ki, milyen változatosak az általa alkalmazott grafikai technikák. Mindezekkel a néző látókörét is bővíti.

Egy hónapos nyitvatartása alatt sokszáz látogatója volt a kiállításnak. Az ott folyó színelőadások, tanfolyamok közönsége akarva-akaratlanul is a kisgrafika hatása alá került. A három kiállító a maga tehetségével, egyéni formanyelvével gazdagította a tárlat nyújtotta képet. Március folyamán a kisgrafika csendes ünnepét élhettük meg a Gutenberg Galériában, köszönet ezért az érdekelteknek!

Soós Imre

HÍREK

A Cseh Exlibris Egyesület Chrudimban tartja kongresszusát 2005. október 14-16. között. A részvételre június 30-ig lehet jelentkezni a cseh egyesületnél.

Az Osztrák Exlibris Egyesület Steyrben tartja szokásos összejövetelét október 7-9. között. A részvételre E. M. Wimmernél lehet jelentkezni.

Mindkét összejövetelre részletes információ titkárunknál kapható.

László Anna és Tóth Péter kiállítása volt látható Szegeden 2004 decemberében. Megnyitotta Dr. Nagy Adam muzeológus.

Dr. Tóth Rózsának volt kiállítása Szegeden *Templomaink* címmel 2004 decemberben. Budaörsön pedig Tóth Rózsának és fiának Tóth Istvánnak örmény témájú munkái voltak láthatók 2005 márc.-ban.

Jüri Arrak észt művész kiállítását az Art Galériában rendezték meg márciusban. Számos ex librisnek is alkotója.

Budapesten a Cseh Centrumban Alfons Mucha cseh grafikusról szóló könyv került bemutatásra, 2005. április 7-én. Egyidejűleg grafikái is bemutatásra kerültek, melyek a Képzőművészeti Egyetem könyvtárának tulajdonát képezik.

Tavaszy Noémi kiállítására került sor Nyíregyházán 2005. április 11-én.

Palásti Erzsébet grafikai kiállítása a Csokonai Művelődési Házban, Budapesten 2005 májusában, "Grafika az irodalom és a vallás vonzásában" volt látható.

Palásti Erzsébet
tuszrajz P7

A KOZMOSZ ÉNEKE

A Kézműipari Szakközépiskola tanárainak és diákjainak kiállítása volt látható májusban a Dózsa Művelődési Házban.

Nagyszabású kiállítás van Miskolcon a Miskolci Galériában (Miskolc, Rákóczi u. 2., bejárat a Széchenyi utca felől) a nyár folyamán "A modern magyar fa- és linoleummetszés 1890-1950" címmel. A kiállítás szept. 8-ig látható hétfő kivételével mindennap 10-18 óra között.

HELYREIGAZÍTÁS

Előző számunkban a 7. oldalon a svédországi ex librisletről szóló cikket *Per Axel Wiktorsson* írta. A címlap tartalomjegyzékében tévesen a fordító nevét tüntettük fel szerzőként. Ezért tőle és olvasóinktól elnézést kérünk

LAPSZEMLE

A külföldi lapszemlét tartalmazó rovatunkban szerkesztőnk, Soós Imre legalább 20 testvér-szervezet folyóiratát ismerteti rendszeresen. Ezeket cserepéldányként kapjuk a KISGRAFIKA nekik megküldött példányaiért. Közvetlen szomszédunk, Szerbia exlibris-életéről mindeztideig semmit sem tudunk, folyóiratukat nem ismertük. Palásthy Lajos titkárunk érdeme, hogy az interneten végzett kalandozásai során kapcsolatba került Caslav Ocic úrral, aki eljuttatta hozzá a Belgrádban kiadott folyóiratuk néhány számát. Ezek alapján tájékoztatjuk a szaklapról olvasóinkat.

Szerb barátaink egyesülete, az EXLIBRIS DRUSTVO BEOGRAD néven működik. Ez magyar fordításban Belgrádi Exlibriskört jelent. Folyóiratuk, az EX LIBRIS LETOPIS (Kronika) első száma 1996-ban jelent meg 16 oldalon, akkor még BILTEN névvel. Ma már 24 oldalas kiadvány, melynek legutóbb megjelent száma a 16/2004. sorszámot viseli.

A szerb folyóirat hű képet ad nemcsak az ország kisgrafikai életéről, hanem nyomon követi a világszerte folyó ilyen eseményeket is. Találkozók, pályázatok hírei mellett számonként egy-két helyi művész munkásságát is ismertetik, bőseges illusztrációs anyaggal. (A lap 7. számában örömmel fedeztük fel Andruskó Károly és két műve fényképét, a róla szóló méltatás kíséretében.) A jól szerkesztett, olvasmányos lap fontosabb cikkeit, valamennyi képaláírását angol nyelven is közlik, ami a lap tartalmának megismerését világszerte megkönnyíti. Megtalálható számaikban az egyesület tagnévsora, benne feltüntetve, hogy közülük ki a művész, gyűjtő vagy kutató. A WEB-oldallal rendelkező tagoknál ez az adat is szerepel.

A hozzánk eljutott legutolsó, 16. számban a sport témájáról szólva a biciklit ábrázoló kisgrafikák pályázati kiállítását ismertetik. Igen érdekes cikk szól a régi szerb orvos-exlibrisokról. Szó esik a legrégebb szerbiai könyvről is, melyben könyvjegy található. Ez egy gyógyszeres kötet, melyet német nyelven 1801-ben Lipcsében adtak ki. Egy szarajevói patika használta a könyvet, 1864 körül ütötték bele a bélyegző lenyomatot: az ex libris oszmán török nyelven szól az utókorhoz!

A Nemzeti Könyvtár kisnyomtatványtáráról 2002-ben az Osiris Kiadónál megjelent kötet a magyar ex libris történetének egyik fontos forrásmunkája. Az albumszerű, szép kiállítású kötetben jelent meg ugyanis egyesületünk művésztagnak, a sokoldalú Ürmös Péternek 25 oldalnyi, ilyen témájú tanulmánya. "Az ex libris a századfordulótól az ezredfordulóig" címet viselő írást dr. Mayer József ismertette lapunk 2003/1. számában.

A MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. című osztrák folyóirat 2005. áprilisi számában ugyanezt a korszakot tekinti át a szerző megnevezése nélkül közölt írás is, melynek címe: "A magyar ex libris a századfordulótól (1900) a millenniumig". Feltehetően a magyar tanulmányt használta fel a névtelen cikkíró, ugyanis a német nyelvű szöveg szerkezete, adatai nagyon hasonlítanak a magyar művész cikkében közöltekhöz. Így az osztrák lap cikkének tartalmát ezúttal nem ismertetjük, hiszen az már szerepelt a KISGRAFIKA-ban, dr. Mayer József említett írásában. A tényállás rögzítése és a magyar szerző érdekeinek védelme érdekében azonban szükségesnek tartjuk leszögezni, hogy a forrás megnevezése nélkül közölt írás Ürmös Péter említett tanulmánya alapján íródott, ezt azonban a névtelenségbe burkolódzó szerző elmulasztotta közölni.

*

A szlovéniai OBVESTILA 164. számában köszönti a 90. születésnapját július 27-én ünneplő *Andruskó Károly* grafikusművészt, az ottani egyesület tiszteletbeli tagját. A Zentán élő művész két linómetszetét közli az írás, mely a mestert "az ex libris és más grafikai művek legtermékenyebb alkotójának" nevezi. (*Ismereteink szerint a helyes dátum június 27. A szerk.*)

*

A dánok EXLIBRIS NYT c. folyóiratának 2005/1. számában a napi hírek mellett aukciós árjegyzéket is közölnek. Itt szerepel *Kertes Kollmann 25* ex librise, melyet 15 dán koronáért kínálnak megvételre.

Ex libris Kertes K. Jenő

Kertes Kollmann Jenő litográfia I.

*

A másik dán lap, a NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 57. évfolyama kezdődött el a 2005/1 számmal. Bár a gyűjtők létszáma egyre szerényebb, új művészek csoportos jelentkezése pedig nem jellemző, a szerkesztő abbeli óhaját fejezi ki, hogy megéri a 60. évfolyamot is. A hasonló gondokkal küzdő magyar egyesület nevében gratulálunk dán laptársunknak e magas életkorhoz és további eredményes, hosszú életet kívánunk!

*

A cseh egyesület KNIZNIJ ZNACKA c. lapjának 1/2005. száma a korábban megjelent lapszámok tartalomjegyzékét közli. A korábbi években két művésznünk alkotásának reprodukcióját közölték, ahogy ez a jegyzékből megállapítható: Fery Antal 2, Vén Zoltán pedig 1 alkotásával szerepelt a Prágában megjelenő folyóiratban.

*

Ötvenedik számát jelentette meg a közelmúltban a finnek EXLIBRIS ABOENSIS c. folyóirata. állandó cikkírója a lapnak a Magyarországra is gyakran ellátogató *Leila Lehtiranta* újságíró. Ebben a számban egyik legkedvesebb grafikusukat, a művésznéven Omppu-ként emlegetett mester alkotásait mutatja be, több illusztráció és a művész humoros

fényképeinek kíséretében. A finn egyesületben pezsgő életről ugyanitt a cikkek mellett számos fénykép is tanúskodik.

*

A svájci SELCEXPRESS 59. számában megjelent közlemény szerint a FISAE XXXI. kongresszusát 2006. augusztus 23-27. napjain tartják a svájci NYON városban. A szervező: Benoit Junod. A lapban két cikk is foglalkozik a Szent György-ábrázolásokkal, mely téma a magyar ex librisek között is népszerű. A hírek között értesültünk arról, hogy *dr. Ivo Prokop*, a Chrudim-i találkozó rendezője súlyos betegség után, 76 éves korában 2004. december 7-én elhunyt.

*

A számos illusztrációval, köztük 2 oldalnyi színessel megjelenő L'EX-LIBRIS FRANCAIS 234. számában arról ad hírt, hogy áprilisban a francia főváros l'Espace Lucrece nevű helyiségében kiállítás nyílt. A magyar *Takáts Márton* állította ki "Piranesi nyomdokain" címmel készült alkotásait egy francia művész társaságában.

Soós Imre

SUMMARY

Péter Ürmös: Exhibition in Békés for the 45th anniversary of KBK.

Several artists and collectors submitted works for the jubilee exhibition. They are interpreted in detail by one of the organisers Péter Ürmös.

Imre Soós: The holidays of graphics KBK in Szeged.

The events of the National Meeting held in Szeged on 20-21 May, hosted by the Somogyi Library. The exhibition, exchange of pieces, visiting the rarities of the Library, and a pleasant dinner made this an event to remember.

Mara Szászné: Interview with graphic artist Péter Ürmös.

The graphic artist introduces the reader to his career, tells of his graphic work and art collecting. He is an organiser of many exhibitions as well as an active teacher.

dr József Mayer: in memoriam Károly Raszler. (1925-2005)

Graphic artist Károly Raszler died on 18 March, 2005. He had been awarded the highest official Hungarian distinction for art, the Kossuth Award. He was the illustrator of several literary works.

dr. Antal Arató: A Memorial Exhibition for Ferenc Lajos.

An exhibition occasioned the author to introduce the special, mysterious, abstractly mystified graphic works of Ferenc Lajos.

dr. István Lenkey: Ex libris in the Klimo Library. This library in the city of Pécs boasts a number of old *Ex Libris*, of which Helga Csóka-Jaksa published a study in issue 4/2004 of the periodical *Pécsi Szemle*

Moskál Tibor fametszet X2

AUSZUG

Péter Ürmös: Ausstellung in Békés, anlässlich der 45-sten Jahreswende des KBK.

Mehrere Künstler und einige Sammler haben graphische Werke zur Ausstellung geschickt, die von dem Organisator Péter Ürmös ausführlich rezensiert wird.

Imre Soós: Die Festtage der Kleingravur in Szeged.

Am 20-21-sten Mai 2005 in Szeged wurde das Landestreffen organisiert, dessen Ereignisse in der Bibliothek "Somogyi" Heim gefunden haben. Ausstellung, Tausch, die Beschichtigung der Raritäten von der Bibliothek, ein stimmungsvolles Abendessen charakterisierten das wohlgelungene Treffen.

Frau Szász, Mara: Interview mit dem Graphiker Péter Ürmös.

Der Graphiker macht seinen Lebensweg, und spricht über die graphische Arbeit und Sammlung der Graphik. Er veranstaltet viele Ausstellungen und ist auch als Professor tätig.

Dr. Josef Meyer: Zur Erinnerung an Károly Raszler (1925-2005).

Am 18-ten März 2005 verstarb Károly Raszler Graphiker, ausgezeichnet mit Kossuth Preis. Er hat zahlreiche literarische Werke illustriert.

Dr. Antal Arató: Die Gedenkausstellung von Ferenc Lajos.

Unter dem Vorwand einer Ausstellung macht die spezielle, mysteriöse, abstrakte mystische graphische Tätigkeit.

Dr. István Lenkey: Ex Libris in der Bibliothek Klimó.

Die Bibliothek in Pécs bewahrt zahlreiches alte Ex Libris, über welche Helga Csóka-Jaksa eine Abhandlung in der Zeitschrift Pécsi Szemle 2004/4 schrieb.

renommé.

Antal Arató écrit sur l'activité particulière, mystérieuse et abstraite de *Ferenc Lajos*, sous prétexte de son exposition.

István Lenkey fait connaître l'article récent de la revue *Pécsi Szemle*, traitant quelques ex libris anciens de la Bibliothèque Klimó de Pécs.

Rubriques ultérieures: Nouvelles, Revue de presse.

BATSANYI JÁNOS
1763-1845

Kékesi László linómetszet X3

RÉSUMÉ

Dans la ville de Békés fut organisée une exposition à l'occasion de la fondation de notre société KBK. Un des organisateurs, *Péter Ürmös* fait connaître la matière y exposée, créations des plusieurs artistes hongrois et propriété des collectionneurs en certain nombre.

Sous le titre "Les jours de fête de la petite gravure à Szeged" *Imre Soós* donne un compte rendu sur l'entrevue nationale des collectionneurs dans la ville près de la fleuve Tisza. A l'occasion du 125ème anniversaire de sa fondation la Bibliothèque Somogyi a accueilli les collectionneurs avec une exposition et possibilité de l'échange. Pour les participants était aussi possible la vue des volumes les plus rares et précieux de l'institution.

Nous publions l'interview de *Mme Mara Szász* avec l'artiste graveur *Péter Ürmös*. Le célèbre professeur et organisateur des plusieurs expositions y s'exprime sur son activité graphique et sur la collection de la petite gravure.

Le 18 mars est décédé *Károly Raszler* (1925-2005) lauréat du Prix Kossuth, professeur de l'Université des Beaux-Arts de Budapest. *József Mayer* revivie le souvenir de l'artiste

Kopasz Márta linómetszet X3